

Vrije Digitale Beeldbewerking

Intentieplan 4E GRAAD

Ellen Jacobs

DOMEIN BEELDENDE EN AUDIOVISUELE KUNSTEN VAN HET DEELTIJDS
KUNSTONDERWIJS

DEEL I: CONCEPTEN EN AANPAK

1. Situering:

Vrije digitale beeldbewerking, Deeltijds Kunst Onderwijs
1ste t.e.m. 5^e jaar, 8 lessen per week (korte traject) of
1ste t.e.m. 10^e jaar, 4 lessen per week (langlopend traject)

2. Concepten en accenten:

> een idee concretiseren > proces en product verbinden
> artistieke/beeldende mogelijkheden zoeken > in dialoog treden
> creatie(s) een plaats geven of ontsluiten > een referentiekader opbouwen

Dit intentieplan is geen strak te volgen schema. Het laat ruimte voor een dynamische en creatieve aanpak van de leerkracht, voor een samenspraak tussen de leerkracht en de lerende, dit om rekening te houden met de circulaire leerlijn, interesse en de mogelijkheden van de lerende.

Het Vrij Digitaal atelier is artistiek gericht. Het eerste en tweede jaar is oriënterend opgebouwd, waarbij de ondertoon een nadruk legt op het onderzoek naar een eigen beeldtaal en ontdekken. De eerste twee jaren krijgt de lerende een duidelijke kijk op de verschillende aspecten van een digitaal samengesteld beeld. Zowel technisch als inhoudelijk. Het derde, het vierde en vijfde jaar beoogt een professionelere vorming, waarbij de nadruk wordt gelegd op een het concretiseren, het onderzoekende, verkennende, experimentele creatieve beeldende ingesteldheid, een persoonlijkheid toevoegen, een persoonlijke zoektocht. Dit als voorbereiding op en in de brede context van het verdere (individuele) verloop van de lerende als zelfstandige 'beeldend artiest/kunstenaar'.

Kunst is een subjectieve, complexe en beweeglijke materie. Beeldende kunst wordt in dit leerplan benaderd met voldoende ruimte voor differentiatie, uiteenlopende werkvormen met nadruk op individuele begeleiding.

De contextgebieden zijn: Fotografie, Digitale Grafiek, Animatie

Op het einde van dit traject bezit de lerende de noodzakelijk beroepsattitudes, kennis en vaardigheden/competenties om de beeldtaal zelfstandig te exploreren binnen de digitale context. Indien de lerende excelleert kan deze opleiding verder gezet worden in de Specialisatie.

Algemene intenties:

Via de specifieke artistieke context ontwikkelt de lerende zijn persoonlijkheid. De lerende begrijpt en hanteert universele beeldende taal waarmee hij zich zowel objectief als expressief uit in de context van digitale vormgeving. Hij hanteert deze beeldende taal bij het zoeken naar creatieve en originele communicatieve oplossingen voor twee- en driedimensionale vraagstellingen. Hanteren van beeldende technieken en

tekenvaardigheden zijn geen doel op zich maar staan steeds in relatie tot vorm en inhoud van het eindresultaat.

De contextgebieden worden binnen deze opleiding doorheen de 8 lesuren gegeven, elke opdracht heeft zijn eigen context, elke opdracht wordt wekelijks bij de docent besproken.

01. Werkt met oog voor het eigen welzijn en het welzijn van anderen**REFLECTEREN/AFTOETSEN**

- 01.1. Handelt ergonomisch verantwoord
- 01.2. Gaat veilig om met materiaal
- 01.3. Signaleert risico's

02. Ontwikkelt artistieke concepten en ideeën **EEN IDEE CONCRETISEREN**

- 02.1. Integreert opgedane inzichten in het creatieve proces
- 02.2. Verzamelt basismateriaal
- 02.3. Analyseert basismateriaal
- 02.4. Werkt aan een persoonlijke visie
- 02.5. Gaat scheppend, associatief en (re)productief om met intuïties
- 02.6. Interageert met andere artistieke disciplines
- 02.7. Transformeert waarnemingen en indrukken in artistieke ideeën

03. Zet artistieke concepten en ideeën om in een uitvoerbaar geheel **PROCES EN PRODUCT VERBINDEN**

- 03.1. Geeft vorm aan verbeelding.
- 03.2. Kiest materialen, technieken en methodes.
- 03.3. Hanteert materialen, technieken en methodes
- 03.4. Interageert met betrokken medewerkers.
- 03.5. Bewaakt de artistieke visie.

04. Ontwikkelt een eigen artistieke praktijk **EEN REFERENTIEKADER OPBOUWEN**

- 04.1. Heeft oog voor maatschappelijke en artistieke tendensen.
- 04.2. Heeft oog voor artistieke en culturele praktijken.
- 04.3. Heeft oog voor technieken en technologische trends in relatie tot de eigen werkzaamheden.
- 04.4. Onderzoekt in functie van de eigen artistieke praktijk.
- 04.5. Reflecteert over eigen werk en over de eigen praktijk.
- 04.6. Ontwikkelt een eigen artistieke taal.
- 04.7. Heeft oog voor de eigen artistieke ontwikkeling.
- 04.8. Verwerft nieuwe kennis
- 04.9. Verwerft nieuwe vaardigheden
- 04.10. Gaat constructief om met feedback.

05. Engageert zich voor een persoonlijk artistiek project **WERKPROCES**

- 05.1. Zet intenties om in daden.
- 05.2. Is pragmatisch ingesteld (vb. op vlak van tijd, geld ...).
- 05.3. Is ontvankelijk voor inspiratie.
- 05.4. Voelt intuïtief aan wat mogelijkheden heeft.
- 05.5. Geeft het ontwikkelend idee tijd en ruimte.

06. Overloopt de stappen in de realisatie van werk **WERKPROCES**

- 06.1. Bepaalt elke stap van uitvoeringsvoorwaarden (termijn, budget, materialen, technieken, noodzakelijke diensten, samenwerking ...).
- 06.2. Stelt indien nodig een planning op.

07. Kiest en koopt materialen **EXPERIMENTEREN**

- 07.1. Kiest materiaal dat het best bij zijn artistiek project past.
- 07.2. Bepaalt aan welke technische en esthetische vereisten materialen moeten voldoen.
- 07.3. Heeft oog voor prijs/kwaliteit verhouding.

08. Realiseert beeldend werk | WERKPROCES

- 08.1. Ontwikkelt een persoonlijke aanpak.
- 08.2. Zet materialen in op persoonlijke wijze.
- 08.3. Werkt vanuit een voorliefde voor een bepaalde beeldende vormgeving.
- 08.4. Verzamelt informatie over trends en stijlen.
- 08.5. Werkt een basisontwerp uit waarin concept, stijl, vorm ... worden vastgelegd.
- 08.6. Kiest materialen, technieken en methodes in functie van het werk.
- 08.7. Hanteert materialen, technieken en methodes in functie van het werk
- 08.8. Houdt rekening met de verschillende technische fasen binnen beeldhouwen, schilderen, tekenen, grafiek, keramiek, textiel, mixed media, fotografie...
- 08.9. Drukt zich persoonlijk uit.
- 08.10. Zoekt inspiratie voor het creëren van nieuw werk.
- 08.11. Gebruikt beeldelementen (kleur, vorm, lijn, compositie ...).
- 08.12. Zoekt voortdurende interactie tussen vorm en inhoud tijdens het creatieproces.
- 08.13. Reflecteert over proces en product en stuurt bij.
- 08.14. Combineert intuïtie, ervaring en kennis.
- 08.15. Legt verbanden tussen het vorige werk, het te realiseren werk en het totale oeuvre.
- 08.16. Verlegt de eigen artistieke grenzen.
- 08.17. Bepaalt wanneer het werk af is.
- 08.18. Onderzoekt de praktische realisatie van het beeldend werk en stuurt bij

09. Bouwt een oeuvre op | REFLECTEREN/AFTOETSEN

- 09.1. Bouwt een geheel van zelf gecreëerde werken op.
- 09.2. Reflecteert over zijn oeuvre (evolutie, samenhang ...).
- 09.3. Kadert nieuw werk binnen het eigen oeuvre.
- 09.4. Reflecteert over de wijze waarop het eigen oeuvre zich verhoudt tot dat van andere beeldende kunstenaars.
- 09.5. Bewaakt de eigen artistieke visie.
- 09.6. Respecteert intellectueel eigendomsrecht

10. Treedt naar buiten met beeldend werk | PRESENTEREN

- 10.1. Bepaalt wanneer het werk kan getoond worden.
- 10.2. Bepaalt langs welke kanalen (groepstentoonstelling, solotentoonstelling, wedstrijden, portfolio, online ...) beeldend werk getoond wordt.
- 10.3. Maakt een selectie van te tonen werk in functie van kanaal en doel.
- 10.4. Hanteert eigen artistieke criteria.
- 10.5. Bewaakt de artistieke kwaliteit van de presentatiewijze.
- 10.6. Bepaalt de frequentie en wijze van communicatie.
- 10.7. Kiest bewust voor een bepaalde vormgeving.
- 10.8. Gaat constructief om met feedback bij het naar buiten treden met beeldend werk.

11. Stelt beeldend werk tentoon | PRESENTEREN

- 11.1. Bepaalt het doel van de tentoonstelling (verkoop, netwerken ...).
- 11.2. Bepaalt de algemene sfeer van het gebeuren.
- 11.3. Zoekt een presentatieruimte.
- 11.4. Maakt afspraken i.v.m. verkoop, praktische organisatie, permanentie, verzekering
- 11.5. Beheert het budget.
- 11.6. Presenteert de werken in harmonie met het oeuvre en de locatie.
- 11.7. Richt de tentoonstellingsruimte in en installeert materiaal.
- 11.8. Organiseert dagelijkse voorzieningen voor bezoekers en leveranciers (ontvangst, parking, toiletten, catering ...).

12. Voorziet in het basisonderhoud van materiaal | IDEEVORMING

- 12.1. Onderhoudt het materiaal.
- 12.2. Bewaart materiaal.
- 12.3. Vervangt indien nodig defecte materialen.

12.4. Controleert de staat van het materiaal.

Intenties toegespitst binnen een digitaal atelier:

De lerende:

- realiseert op een persoonlijke, artistieke en procesmatige wijze een beeldtaal, werkt doeltreffend, is gericht op nauwkeurigheid en op functionaliteit:
  - analyseert een opdracht/briefing;
  - documenteert zich, maakt studies en verwerkt het materiaal (digitaal);
  - maakt (digitale) ontwerpschetsen
  - realiseert beeldmateriaal: illustratie, foto's, ...
  - bepaalt de vormgeving;
  - verzorgt de uitvoering en presenteert het werk.
- ontdekt, hanteert en beheerst de technieken, materialen en inzichten die nodig zijn om de vormgeving te realiseren.
- kent de functie van en gebruikt de uitrusting en gereedschappen van het atelier.
- gebruikt en onderhoudt het atelier met respect voor materialen en producten, zodat ook anderen er nadien of gelijktijdig kunnen werken.
- hanteert beeldende elementen als compositie, kleur, vorm, contrast, ritme, ... in functie van een beeld, illustratie, ontwerp, vormgeving.
- integreert beeldende technieken zoals typografie, fotografie, digitale beeldvorming, druktechnieken, ... in een vrije digitale vormgeving.
- ontdekt mogelijkheden en kan beperkingen inschatten door te experimenteren binnen de relatie opdracht -idee – ontwerp – uitvoering.
- volgt de instructies in verband met veiligheid, gezondheid en milieu op.
- geeft structuur aan de bronmaterialen en weet deze op een constructieve manier te beheren.
- maakt gebruik van een groeimap, deze documentatiemap wordt zowel digitaal (via een gratis platform; cfr. Pinterest) als analoog bijgehouden.

Beeldende middelen

- Compositie (lay-out):
  - vorm: twee- / driedimensionaal, geometrisch / lyrisch / organisch, figuratief/abstract, ...
  - kleur: expressie, waarden, harmonie, evenwicht, leesbaarheid, ...
  - contrast
  - ritme
  - stijl
  - stramien
  - typografie
    - historiek (stijlen, soorten, families en opbouw)
    - letters, tekens en symbolen
    - leesbaarheid
    - contrasten
    - letterkeuze
  - Beeld en illustratie
    - historiek (stijlen en soorten)
    - beeldkeuze (relatie met soort werk en in situ)
    - beeld plaatsing en relatie met het geheel

Beeldende technieken

- Een gediversifieerde keuze uit verschillende technieken:
  - fotografie;
  - druktechnieken;
  - digitale technieken;
  - presentatietechnieken.

Om de reflectie over proces en eindproduct te ondersteunen houdt de lerende een individueel schetsboek en/of (digitale) map bij waarin alle relevante ontwerpen, inspiratiebronnen, tekstfragmenten, kunsthistorische verwijzingen... bijgehouden worden. Dit kan bestaan in een digitale vorm (cfr. Pinterest, Instagram, waarbij de lerende kunstenaars volgt)

De werkmethoden/technische instructies worden verbaal overgebracht, het is aan de lerende om deze over te zetten naar aantekeningen en notities, elke lerende zoekt een persoonlijke invulling van het noteren. De notities die de lerende maakt dienen kort en bondig te zijn. Technische ondersteuning en werkmethoden worden zelfstandig, individueel en naar eigen aanvoelen genoteerd in een notitieschrift. Rekeninghoudend met ruimte om eventuele hiaten aan te vullen alsook creatieve ingevingen/bemerkingen/vraagstukken toe te voegen. Het notitieboek is geen handleiding maar dient eerder als een persoonlijk logboek waarin vraag /antwoord dicht bij elkaar staan. Afhankelijk van de complexiteit van de opdracht (werktechnisch gezien) zullen er hand-outs gegeven worden, incl. referenties en bronvermelding.

De docent heeft ook een beoordelingstaak: hij evalueert wat de lerende verworven heeft, in welke mate hij handelt met verstand in de context van dit intentieplan. Daar de begeleiding er hoofdzakelijk uit bestaat de lerende te ondersteunen bij het zelfstandig leren sturen van zijn leerproces dient er bij de evaluatie veel aandacht te gaan naar permanente evaluatie. Zo wordt er een tussentijdse (februari) en een eindevaluatie (juni) gemaakt. Het is belangrijk dat er een doorzichtige en gemotiveerde beoordeling wordt gemaakt.

Tussentijdse beoordeling (februari): evaluatie en zelfevaluatie: schriftelijke zelfevaluatie mondelinge bespreking met de leerkracht en lerende aan de hand van de zelfevaluatie en de evaluatie. Het is een instrument om samen in dialoog te treden met oog op het verloop van de praktijkopdrachten. Eindevaluatie (juni): schriftelijke communicatie, evaluatie op basis van de resultaten van de praktijkopdrachten en het leer- en artistiek-proces dat de lerende gemaakt heeft.

De evaluatie wordt telkens gemaakt met oogpunt op de circulaire leerwinst.

Zelfevaluatie maakt deel uit van het creatieproces. Bij de zelfevaluatie dient de lerende eigen inzichten en vorderingen te confronteren met het werk van andere lerenden uit de groep om op deze wijze tot een brede reflectie over eigen inzet, talenten en resultaten te komen. Het print moment is hiervoor het uitgelezen instrument. De lerende wordt gestimuleerd op eigen initiatief te beslissen wanneer iets geprint kan worden. Zijnde als tussenresultaat of eindresultaat.

Tijdens het print moment worden de opdrachten aangebracht maar worden eveneens de individuele en collectieve vorderingen getoetst aan de mening van mede lerende, de groep, de docent, anderen. De lerende wordt tijdens het print moment gestimuleerd om een gefundeerde mening over het eigen werk en dat van anderen te formuleren. De print momenten worden ingericht elke 2 à 3 maanden, ook tussentijdse resultaten worden geprint. Wegens de pandemie-maatregelen is zelfstandig printen op het secretariaat niet mogelijk. Na gezamenlijke toonmomenten van de academie worden te resultaten in groep besproken.

Via de globale eindbeoordeling beoordeelt men of de beroepskwalificaties van de studierichting bereikt zijn. Men moet met een bepaalde zekerheid uitspraak kunnen doen over het feit of de lerende klaar is de volgende stap te zetten.

3. Integratie van de beeldende begrippen:

Beeldende middelen

Compositie (lay-out):

- vorm: twee- /driedimensionaal, geometrisch / lyrisch / organisch, figuratief/abstract...
- kleur: expressie, harmonie, evenwicht, leesbaarheid, ...
- contrast;

- ritme;
- stijl;
- stramien.

Beeld en illustratie:

- historiek (stijlen en soorten);
- beeldkeuze (relatie met soort werk en in situ);
- beeld plaatsing en relatie met het geheel.

Fotografie- Typografie:

- historiek (stijlen, soorten, families en opbouw);
- letters, tekens en symbolen;
- leesbaarheid;
- contrasten;
- letterkeuze.

Beeldende technieken:

Een gediversifieerde keuze uit verschillende technieken: teken- en schrijftechnieken; illustratietechnieken; fotografie; druktechnieken; digitale technieken; presentatie technieken.

4. Relatie waarneming en creativiteit:

Er zal telkens gehandeld worden vanuit de leefwereld van de lerende en de ontwerpwereld. Via waarnemingen van voorbeelden van de ontwerpwereld en de kunstgeschiedenis zet de lerende de visuele waarneming naar creativiteit.

Bij aanvang van de lessen wordt er telkens gebruik gemaakt van documentatie. Deze speelt een grote rol binnen het creatieve proces. Deze documentatie varieert van boeken, websites, catalogi, fotokopieën, tot objecten. Zoals hierboven besproken moet de waarneming een grote rol spelen, het is dan ook de bedoeling dat de inhoudelijke documentatie zo wordt waargenomen dat haar aanvullende functie behouden blijft. Het wordt zo de kunst om als begeleider een balans te vinden in het toedienen van documentatie, zonder de verbeelding van de lerende te belemmeren. Dit heeft als gevolg dat de waarneming van de lerende geïntensiveerd wordt.

5. a) Integratie techniek (media):

- Nieuwe media: er wordt gebruik gemaakt van Adobe Creative Cloud met in het bijzonder: Photoshop CC, experimenten kunnen gelegd worden in een brug naar of vanuit Illustrator, Premiere etc. Mobiele applicaties omtrent beeldverwerking krijgen een plaats als startpunt of als eindstation.
- Vrije grafiek: Stempelen: lichaamsdelen afdrukken/stempelen, vindmateriaal afdrukken/stempelen, met (zelfgemaakte) rolstempels stempelen; Vlakdruktechniek: vouw drukken, eenvoudige monotype; Hoogdruktechniek: textuur afdrukken maken, contour afdrukken maken, blinddruk, Collage

b) Integratie esthetische beleving:

Het accent ligt doorgaans bij de esthetische beleving en het eindresultaat, toch is het belangrijk om dit denkpatroon gedeeltelijk achterwege te laten. De weg naar het eindresultaat is voor de maker een belangrijk proces, enkel hij en in dit geval de begeleider zijn hiervan de getuigen. De toeschouwer tracht het werk te doorgronden.

De esthetische beleving kan geoptimaliseerd worden door werken van mede lerenden te leren appreciëren, doorgronden en begrijpen.

Ontwerpproces doorlopen vertrekkende vanuit de 6 leervelden.

- Kennisnemen van informatie en verwerken:
  - de opdracht analyseren;
  - media (soorten en kenmerken; keuze en verantwoording).
- Uitwerken van een artistiek, creatief en origineel concept:
  - studie van het geleverd materiaal (kopij, tekst, illustraties, foto's...) en bepalen welk materiaal extra moet ontwikkeld worden;
  - documentatiemateriaal en informatie verzamelen in relatie met de wensen van de opdracht en met de beperkingen en de mogelijkheden van het gekozen medium;
  - uitwerken en presenteren van een concept via schetsen en notities van elementen en van het geheel en rekening houden met feedback.
- Maken van een ontwerp en presenteren
  - het formaat en de ruwe lay-out bepalen in relatie met de informatie en de feedback;
  - uit een aanbod fotomateriaal zoeken en kiezen en/of fotograferen;
  - illustratiemateriaal maken;
  - tekst digitaliseren en het materiaal scannen en/of invoeren;
  - het beeldmateriaal bewerken;
  - tussentijdse uitvoeringen bewaren zodat voorgaande versies blijven bestaan om eventueel op terug te vallen;
  - de lay-out verfijnen en tekst, beeld en illustratie samenvoegen tot een ontwerp;
  - de presentatie van het ontwerp maken, rekening houdend met de afgesproken deadline;
  - het ontwerp presenteren (digitaal of analoog);
  - in dialoog treden

6. Aandacht voor presentatie werken:

Beeldende kunst heeft nood aan toonmomenten. De lerende heeft dit toonmoment ook nodig. Dit wordt ingevuld op verschillende manieren. Zo wordt er ten eerste voor gezorgd dat de recente (deels-) afgewerkte werken in het atelier een zichtbare plaats krijgen, alsook een digitaal toonmoment/toon gelegenheid via sociale media (Instagram).

Vervolgens is er elke les een toonmoment van lerende naar docent toe. Jaarlijks wordt er een eindejaarstentoonstelling gehouden alsook een overzichtstentoonstelling, het spreekt voor zich dat er een selectie wordt gemaakt van de gemaakte werken, uitgekozen door de docenten in samenspraak met de lerenden. Deze werken kunnen op verschillende manieren gepresenteerd worden.

7. Aandacht voor vakoverschrijdend werken:

Een samenwerkingsproject vanuit het Vrij Digitaal Atelier en de andere ateliers die de Academie behuist. Dit gaat van de kinderateliers over naar de verschillende vakgebieden van de 4e graad.

- a. vertrekken van een ontwerp/tekening/schilderij/beeld van een ander atelier om digitaal een nieuw beeld te ontwerpen
- b. interpretatie van een digitaal beeld naar een non-digitaal beeld.
lerenden van het vrij digitaal atelier stellen eigen werk open om een interpretatie te maken door een andere lerende vanuit een andere studierichting en vice versa. Dit wordt samengebracht in een toonmoment.

8. Aandacht voor cohesie en differentiatie doorheen het studietraject van de lerenden

Er kan gewerkt worden met een jaarthema, dit wordt door vakleerkrachten beslist bij aanvang van het schooljaar.

9. Manueel atelier:

De lerenden werken vanaf het eerste en het tweede jaar regelmatig in het manueel atelier. De bedoeling van dit atelier is het uitbreiden van de digitale kennis met een zekere 'manuele kennis'. Grafische technieken, constructies, collage, verhoudingen worden onderzocht en gebruikt om nieuwe en meer persoonlijke input te creëren in de bronnenmap. Vanuit deze resultaten/map wordt geput bij de opbouw van digitale beelden. De lerenden uit de hogere jaren zien de noodzaak om deze map bij te sturen en gaan (op eigen initiatief) hun map onderhouden. Bronnen die ze niet gebruikten worden vervangen door nieuw gemaakte bronnen.

Druktechnieken kunnen gebruikt worden voor het creëren van achtergronden, maar kunnen ook op de print toegepast worden om zo tot een uniek resultaat te komen. Er is geen grens tussen starten en eindigen met louter een digitaal OF analoog karakter. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan presentatietechnieken.

Technieken:

- Druktechnieken: Chine collé, Blinddruk, Monotype, Reliëfdruk,...
- Krastechnieken, frotteren
- Collage
- Texturen en structuren in verschillende technieken: craquelé effect
- Transfertechnieken via Gelli plates of door gebruik van mediums
- Cyanotypie
- Penseelvormen (Brushes) in verschillende technieken
- Achtergronden in verschillende technieken

Constructies:

- Maquette 3D ruimte
- Door middel van belichting sfeer creëren en fotograferen
- Microwereld (cfr: little people) op locatie
- 3D vorm maken, fotograferen dmv green screen en in fotografische ruimte plaatsen
- Maskers + projectie

Tekenkunst:

- Verhoudingen van het menselijk gezicht en figuur leren kennen en toepassen.

Presentatietechnieken:

- Introductie van + Printen op verschillende papiersoorten.
- Montage van prints op maquettekarton.
- Boekbinden: - Simpele vouwsystemen met A4 en A3 formaten
- Introductie tot professionele montagetechnieken: - Dibond, Forex, Diasec, Marouflage
- Elegante Japanse binding
- Epoxy gieten
- Specialisatie: mappen/presentatiedozen bouwen in karton, bekleden

10. Accenten binnen vanaf het 3e jaar 4e Graad:

(Half)jaarlijks in september en februari traject doorgeven aan de lerenden: Lijst van ruim te interpreteren opdrachten, thema's en onderzoeksopdrachten waarin de persoonlijke creatieve ontwikkeling en zoektocht centraal staan. Hierin komen een aantal evaluatie-domeinen aan bod:

1. Software/Technisch (de vakman):

De lerende gaat de in de eerste 2 jaren geleerde basistechnieken (Photoshop/After Effects/...) zelfstandig uitdiepen en verfijnen aan de hand van enkele ruime thema's en concrete opdrachten. Deze thema's worden door de leerkracht of de lerende aangereikt, maar de lerende mag zijn traject in het 3e jaar ook invullen met zelfgekozen

thema's.

Hierbij zal de lerende ook steeds vaker zelf probleemoplossend moeten te werk gaan via de 'help'-functie en tutorials.

De bedoeling is dat de lerende op deze manier tot een eigen beeldtaal komt.

De lerende heeft zelfdiscipline en kan de gestelde deadlines halen.

Enkele ideeën:

- studie van een kunstenaar in 4 beelden.
- citaat uit literatuur uitbeelden in 1 beeld
- mythologisch figuur/verhaal linken aan actualiteit (meerdere beelden?)
- andere vormen van taal: (gebarentaal, streepjescode, QRcode, braille, morse) onderzoeken en uitbeelden.
- fotografieopdracht: 'suggestie' 'herhaling'
- grafische opdracht: 'bundeling'
- animatie/film: 'scherp-onscherp' 'time-lapse'
- combinatie met foto/grafisch/animatie: 'construction-deconstruction'

...

2. Onderzoek/theorie (de onderzoeker):

De lerende is zelfkritische en kan in dialoog gaan over zijn werk.

Onderzoek en experiment worden doorgedreven in de uitwerking van het traject.

Interesse in de kunstactualiteit en kunstgeschiedenis.

- Elke lerende onderzoekt in de eerste jaarhelft minstens 1 techniek waarop digitaal werk gepresenteerd kan worden. Adhv voorbeelden van kunstenaars en technische info wordt een case-studie gemaakt. Bvb: projectie, printing, animatie, multimedia, mixed media,...

3. Onderzoek/praktijk (de performer):

De lerende toont zijn werk op een communicatieve manier rekening houdend met context, ruimte, mogelijkheden en publiek.

- In de tweede jaarhelft werkt de lerende in de praktijk aan een presentatie techniek voor (een deel van) zijn werk uit en kan zijn keuzes verdedigen met weloverwogen argumenten.

4. De individuele kunstenaar:

De lerende toont initiatief in het zoeken naar oplossingen, spreekt eigen verbeeldingskracht aan, kan constructief samenwerken en aanvaard raadgevingen.

- De lerende werkt enkel nog met eigen beeldmateriaal: grafisch/manueel dmv scanning gedigitaliseerd, digitale foto's, eigen gemaakt digitaal beeldmateriaal.

11. Accenten binnen het 5e jaar 4e graad:

Bij aanvang van het vijfde jaar heeft de lerende geleerd enkel met eigen beeldmateriaal te werken. De lerende leert zelf plannen en reflecteren op het ontwerpproces en het product.

Het werkproces bestaat uit:

- Oriënteren / ontdekken
- Voorbereidende fase:
  - denkfase en experimenteerfase
  - beste oplossing kiezen
  - werkplan uitstippelen
- Uitvoeren / concreet maken
  - definitieve vorm/kleur keuze
  - presenteren
- Reflecteren en resultaat beoordelen / uitdiepen van persoonlijke zoektocht
  - had ik het anders kunnen aanpakken, verbeteren of doe ik het volgende keer anders.

Onderzoeksvraag formuleren (eventueel via een formulier)

De lerende gaat in het laatste jaar een onderzoek uitvoeren, dit wordt bij aanvang van het schooljaar geformuleerd in een vraagstelling. Hier bestaat geen vooraf geweten of juist antwoord voor. Het fungeert als een leidraad om de lerende te begeleiden binnen het onderzoek en voor de docent als middel om de lerende te beoordelen. De onderzoeksvraag wordt concreet gemaakt door een formulier in te vullen.

Onderzoeksvaardigheden nastreven sluit aan bij de noodzaak om efficiënt te leren omgaan met de veelheid aan creativiteit en informatie. Men is genoodzaakt om die informatie te kunnen omzetten van beschikbare- naar bruikbare kennis.

Het is belangrijk dat dat lerende zijn onderzoeksvaardigheden ontwikkelt samen met het creatief en probleemoplossend vermogen.

Hierbij ligt de nadruk op het zelfstandig uitvoeren van de onderzoekstaak en verantwoorden hun beslissingen aan de leerkracht.

De leerkracht fungeert hier als een begeleider van het leerproces, een coach zodat de lerende

- zich kan oriënteren op een onderzoeksprobleem door informatie te verzamelen; ordenen; bewerken
- een onderzoeksopdracht weet voor te bereiden, uitvoeren en te evalueren
- de onderzoeksresultaten en conclusies rapporteren en confronteren met andere standpunten.

Vrije Digitale Beeldbewerking

Ellen Jacobs

INTENTIEPLAN 4E GRAAD

DOMEIN BEELDENE EN AUDIOVISUELE KUNSTEN VAN HET DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS

DEEL II: LEERINHOUDEN

Jaarthema: DE VERZEGELDE TIJD

Het jaarthema heeft verschillende functies:

Voor de eerste jaren zal het thema fungeren als vertrekpunt om technieken aan te leren. De gegeven opdrachten worden steeds in functie van het jaarthema geconstrueerd.

Met het oogpunt op het vierde jaar, waar gewerkt wordt rond een eigen gekozen thema, wordt de lerende gevraagd om binnen het opgegeven jaarthema creaties te maken.

Zodoende wordt hen duidelijk hoe een thema zich kan ontwikkelen, welke onderzoeken er verricht kunnen worden etc.

Ten slotte kan dit jaarthema voor de lerenden van de hogere jaren functioneren als inspiratiebron. De lerenden kunnen a.d.h.v. de gegeven opdrachten voor de eerste jaren technieken bijschaven/herhalen en de opdrachten invullen naar het eigen gekozen thema.

Het jaarthema moet bekeken worden als een rode draad voor de lessen en zorgt zo voor een conceptuele/technische startfase binnen de opdrachten. Het jaarthema is in de abstracte/conceptuele vorm als in de concrete/letterlijke op te vatten.

Dit kan gaan over de afwezigheid van een persoon/karakter/object; dit kan over de afwezigheid van kleur gaan, de afwezigheid van harmonie, de afwezigheid van...

Subthema's

Naast het jaarthema wordt er gewerkt rond subthema's:

Taboe

Melancholie

Tegenstellingen

Tragiek van verval en bloei/groei

Versijnen / verdwijnen

Slijtage, erosie, aantasting van bv. het corpus (fysiek/psyche)

Attentie voor het alledaagse

Kunstgeschiedenis & kunstbeschouwing

De klassieke- en de hedendaagse kunstgeschiedenis komen op verschillende manieren aan bod. De lerende wordt elke week voorgesteld aan de Artiest van de week/maand.

Geregeld zal er gewerkt worden naar de werkwijze van een bepaalde artiest. Via Pinterest heeft de lerende steeds toegang tot de pagina van het digitaal atelier (Jef Digitaal) en is het mogelijk om actief buiten de lessen toegang te krijgen tot de lesinhoud en inspiratiebronnen.

Het actuele aanbod van musea en galleries krijgt een plaats tijdens de lessen, affiches en flyers worden aangeboden via het prikbord of worden uitgedeeld.

De lerenden krijgen ook de kans om dit zelf aan te vullen.
Interessante websites en vaklectuur worden geregeld bovengehaald ter inzage (vb: HART-magazine, <https://beeld.be> waarbij open calls voorgesteld worden, <https://www.kunstwerkt.be>)

Locatie (wegens de pandemie-maatregelen niet mogelijk om dit in groep te organiseren)

Omdat het creatief uitwerking proces van start kan gaan buiten de atelierruimte wordt er tijd voorzien waarbij de lerenden op een vooraf besproken punt verzamelen. Hier wordt beeldmateriaal gemaakt i.f.v. de opdracht. Deze "digitale wandelingen" zijn vrijblijvend.

Op locatie fotograferen in samenspraak met de lerenden binnen jaarthema/subthema:

- > Kallo, Doel...
- > bouwwerven;
- > fort van Breendonk;
- > natuurgebieden binnen de haven van Antwerpen bv. Het land van Saeftinghe/ het verdronken land;
- > oude site General Motors heden parking Decathlon en Kinopolis Antwerpen
- > beeldenpark Middelheim
- > Urban landschappen (mens en maatschappij)...
- > Axel Vervoordt (Wijnegem)

Gastpreker (wegens de lopende pandemie niet mogelijk)

Door een persoon uit de professionele (digitale) scène naar de lerenden te brengen kunnen zij meer inzicht krijgen in het werkproces van digitale kunst.

Gastpreker > digitaal artiest Bram Sels

Wegens de pandemie-maatregelen kan dit vervangen worden door online beschikbare alternatieven. Zoals TEDTalks, AdobeMAX interviews, online kunstbeurzen...

PROGRAMMA:

De inhoud wordt aangepast aan de interesses en het niveau van het individu en de groep.

- HDR
- cinemagraph
- het droste effect
- zwart wit foto's inkleuren
- panorama
- perspectief
- automatiseren van bewerkingen (actions / preset manager)
- non destructief werken
- (geometrische) patronen
- bekende foto's manipuleren tot een krachtig (humoristisch) nieuw beeld
- zelfportretten (Dave Hill, Dragan)
- digitaal presenteren van het werk (Mock-up)
- nieuwe gereedschappen en technieken in PS CC
- sociale media
- scherptediepte creëren met de lens blur filter
- digitaal tekenen
- grafiek over een digitaal werk
- eigen penselen, beeldmateriaal, structuren, texturen maken a.d.h.v. verschillende grafische technieken.

Cross-over

Cross-over is een opleiding van 5 jaar binnen de 4e graad met een eventuele mogelijkheid van 2 jaar specialisatie na toelating. De leerling volgt de opleiding in 2 gekozen opties. In de eerste optie dient afgerond te zijn, de tweede opties moeten de basiscompetenties aangeleerd worden of reeds gekend zijn. Deze opleiding kan slechts één maal gevolgd worden. Los van het persoonlijke traject binnen de twee opties worden er overkoepelende jaaropdrachten gegeven die voor alle studenten verplicht zijn.

Aan het begin van de opleiding wordt van elke student gevraagd in een korte tekst zijn haar motivatie en keuze te verduidelijken. De academie levert dit document aan, dit kan en mag altijd aangevuld worden met eigen documentatiemateriaal. (zie bijlage voorbeeld).

De kernzaken zijn : volgen en laten leiden, begeleidend /zelfstandig zijn.

- De leerling maakt eerst een wandeling langsheen de mogelijkheden binnen een kunstatelier, dat wordt hij rondgeleid door oa de leerkrachten. De "leidende" hand van de leerkracht verkent de materie, eigen aan het gekozen atelier.
- De leerling werkt aan de ontwikkeling van zijn beeldtaal en wordt daar intensief in bijgestaan via begeleiding van de leerkracht.
- Wie na een traject van verschillende jaren aflegde zou in staat moeten zijn werk en concept op zelfstandige wijze vorm te geven.

Kernbegrippen:

Interdisciplinair denken en creëren

- Artistiek onderzoek
- *Proces staat centraal*
- *Beeldend werk slaat een brug tussen gekozen disciplines*
- *Communiceren over eigen werk*
- *Verbreden eigen praktijk*

Relatie tot de hedendaagse context.

De specifieke vakken maken deel uit van een groter geheel om een persoonlijk project te realiseren.

Specialisatie

Aan het einde van de 4e graad verwachten wij dat leerlingen waardering weten op te brengen voor cultuur in het algemeen en beeldend kunst in het bijzonder. Dat zij voldoende inzicht hebben in de werking van beeldtaal, beeldexpressie, dat zij praktische toepassingen onder de knie hebben en in de techniek een zekere vlotheid hebben bereikt.

Specialisatie is geen logisch gevolg op de vierde graad, er wordt met een beperking gewerkt, zijnde 20 procent van het totale aantal leerlingen. Ook zij stellen een korte motivatie voor en voeren een intakegesprek, met jury/vakleerkracht en/of directie. Tijdens de jury op het einde van het 5e jaar

Enkel excellerende leerlingen met een getuigschrift van de vierde graad na goedkeuring jury kunnen in deze graad inschrijven. Van deze leerlingen mogen wij dus verwachten dat zij de basis van beeldende expressie en de technieken van de optie voldoende beheersen. Dat zij in staat zijn om op een onafhankelijke en persoonlijke manier aan de slag te gaan.

In de Specialisatie staan het artistieke en authentieke centraal. Aan de hand van een zelfgekozen aanpak werken zij een eigen thema uit dat als afstudeerproject kan worden gepresenteerd. Documentatie en voorstudies tonen aan hoe zij tewerk zijn gegaan.

De specialisatie verschilt met de 4e graad in de zin dat de leerling via individuele begeleiding een eigen concept / beeldend taal die hij of zij ontwikkeld heeft in de afgelopen schooljaren toepast op een eigen voorstel wat betreft de inhoud. Dit uiteraard altijd in samenspraak met de vakleerkracht.